

cut firesc. Astfel, dozajele dinamicii, sublinierea tematică, articularea formelor, etc., au constituit rezultate implicate.

Nu mai este cazul să vorbim despre siguranța gestului dirijoral, fermitatea, prestanța, etc., calități pe care Ovidiu Bălan le-a demonstrat în repetate rânduri. Menționăm însă rafinamentul de acompaniator ce l-am putut urmări în *Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră* de Franz Liszt. Solista concertului, Roxana Lazăr, ce s-a remarcat printr-o muzicalitate de bun gust și o inteligență interpretativă aparte, a avut în Ovidiu Bălan un mediator permanent, un corector subtil, un colaborator ce știe să intuiească intențiile solistului. De fapt, tot concertul susținut de Ovidiu Bălan la RTV a răspuns la o întrebare ce ne-o punem mai de mult: cine sînt dirijorii care ocupă un loc deosebit în muzica românească? Este cert că Ovidiu Bălan stă la loc de frunte! Îl așteptăm să revină deoarece el este unul din cei ce înobilează locul.

Horia ȘURIANU

Musica Nova

Aspirația unui interpret către multitemporalitatea și polistilistica repertoriului său este legitimă și în această lumină trebuie să vedem inițiativa formației „Musica Nova” de a prezenta, alături de muzică românească contemporană, în primă audiere, și opere clasice (în primul concert, sub această emblemă, două lucrări mozartiene, mai puțin cîntate — *Trio pentru pian, clarinet și violă* și *Cvartetul nr. 1 pentru pian, vioară, violă și violoncel*). Acestei dorințe firești i se adaugă, la mărturisirea conducătorului ansamblului, violonistul Mircea Opreanu, și căutarea de a se adresa unui public mai larg, de a rula astfel muzica nouă și în fața iubitorilor de Mozart (acum), în genere de clasic. Despre valențele practice ale inițiativei, privită din acest unghi, putem să ne întrebăm, atunci cînd seria integrală a cvartetelor beethoveniene se consumă în fața unor săli „bine aerisite”, ca să zicem așa. Mai de grabă credem că tot iubitorii repertoriului contemporan vor vrea să afle un clasic în maniera formației atât de experimentată în moderni, căci, deși flexibilitatea interpretativă este la unii interpreți (puțini) remarcabilă, totuși nicicînd viziunea asupra marelui repertoriu nu va fi complet neinfluențată de practicarea muzicii deceniilor din urmă.

Aici răspunde semnificativ ansamblul. Mozart-ul său are, în primul rînd, din selecție, un inedit al asociațiilor timbrale, mai ales prima lucrare cîntată. Apoi, este un Mozart cu impulsuri (la pian, Șerban Sorănu), cu anumită vioiciune, cruzime, dar și distanțare în manevrare a culorilor. În fine, o muzică clasică și respectabilă și, totodată, antrenînd spiritul ascultătorului pe căi nebătute. Fiecare instrumentist (alături de cei citați deja, Florian Popa, Sorin Bul-

bucan, Radu Ungureanu, Gheorghe Moțatu) aduce o notă personală în tratarea muzicii clasice, după cum personală este și viziunea de ansamblu, șlefuită în mai multe, ori mai puține, repetiții. Oricum, versiunea mozartiană a formației „Musica Nova” stă sub semnul spontaneității și competenței, asemenea.

Cele două prime audiții ale seriei invită la o citire paralelă. Una aparține unui neprofesionist al muzicii care, reînnoind firul biografic peste un hiatus de decenii, se reaproprie de arta practică odată (*Variatio perpetua* de Nina Cassian), cealaltă unui compozitor doct, a cărui forță pare a se extrage din ultraprofesionalismul său, din avizarea și controlul principal a tot ce emite (*Inconsecvențe* de Fred Popovici). N-am aborda deodată cele două lucrări dacă trimiterile lor, față cu poziția creatorilor, nu s-ar încrucișa flagrant. Lucrarea Ninei Cassian este voit riguroasă, pură, principială, a lui Fred Popovici aforistică, „inconsecventă”, spontană. Transformaționalismul (expert minuit) leagă secțiunile lucrării Ninei Cassian, miniaturile lui Fred Popovici se leagă în semnificație, prin chiar disjunția, complementaritatea lor.

După acest interogatoriu încrucișat, citeva cuvinte despre fiecare piesă în parte. *Variatio perpetua* de Nina Cassian își cîntărește titlul. Procesul auto-dezvoltativ este, pe de o parte, riguros condus din exterior, dar, pe de altă parte, și imanent materialului, un bartokism post-minimal, cu adăuiri treptate, naturale, fiziologice, și, în același timp, pertinente dramaturgic. Un decupaj în care surpriza și repriza sînt prompt judecate și lansate se raportează la intenții, dar și la timbre (entități coloristic-structurale denumite de cite un instrument), de așa manieră încît ciclul se edifică (se autoargumeantează) franc.

Un „tașism” muzical, de poezie abstruză, au *Inconsecvențele* lui Fred Popovici. Dimensiunile crochiurilor supun forței imploziei o cantitate remarcabilă de gînd componistic, prezentat cu puritatea unui hai-ku. Peste abstracțiune și sublimare rămin, calcinate, urmele nostalgiei contrapunctice și poate ale unui expresionism de reeditare personală. Foarte consecventă cu sine însuși (dacă trecem de titlu și de disjunția de aparență) muzica are un segment final totalizator armonic, cu rost constructiv marcat. Fred Popovici rostește o muzică de soliditate constructivă, altitudine a gîndului.

Costin CAZABAN

Fernando Grillo — ansamblul „Hyperion”

„Grillo e impresionant! Instrumentul său pare să aibă 6 corzi și uneori chiar 30”. (Luciano Berio)

„Îl consider pe Fernando Grillo una dintre marile prezențe ale scenei muzicale contemporane care știe să releve prin compozițiile și interpretările sale originale aspecte nebănuite ale unui instrument pe care credem că-l cunoaștem”. (Lucien Goethals).